

27.4.2020

Tarveselvitys Villa Anemone –kiinteistöön luotavaa
päiväkotia varten

KAUNIAISTEN KAUPUNKI

Sisällys

1.	Tarve ja sen määrittely	2
1.1	Tarpeen taustaa	2
2.	Villa Anemonessa ollut toiminta.....	3
3.	Nykytilanne	3
3.1	Päiväkodit Kauniaisissa	5
3.2	Paikat ja lapset marraskuussa 2018, syyskuussa 2019 ja maaliskuussa 2020	6
3.3	Päiväkotien tilat	10
3.4	Varhaiskasvatuksen kustannukset.....	11
3.4.1	Kiinteistöjen kustannukset	11
3.4.2	Kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannukset Kauniaisissa	11
3.4.3	Yksityisen varhaiskasvatuksen kustannukset	12
3.4.4	Palvelusetelin kustannukset	12
3.4.5	Varhaiskasvatus yli kuntarajan	12
4.	Uusia tarpeita	12
4.1	Väestönkehitys	13
4.2	Tulevaisuuden palvelutarve varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa	14
4.3	Esiopetuksen järjestäminen	15
5.	Tavoiteltu tilanne.....	16
5.1	Kustannustehokkuus.....	16
5.2	Henkilöstövaikutukset	17
5.3	Vaikutukset käyttöasteeseen	18
5.4	Toteutusaikataulu	18
5.5	Miten sijainti soveltuu tarpeeseen	18
6.	Vaihtoehtoisten toimintamallien selvittäminen.	18
6.1	Oman toiminnan vaihtoehtoiset mallit	19
6.2	Toiminnan ulkoistaminen	19
7.	Alustavat kustannus selvitykset.....	19
	Investointikustannukset	19
8.	Vaihtoehtojen vertailu ja johtopäätös	20

1. Tarve ja sen määrittely

Vuonna 2010 valmistui Kauniaisten laaja päiväkotiverkostoselvitys. Selvityksen tarkoituksena oli kartoittaa toiminnassa olevien päiväkotien tilanne ja rakennusten kunto, päiväkotilasten, henkilöstön ja vanhempien ajatukset ja toiveet liittyen päiväkotirakennuksiin ja niiden sijainteihin sekä laatia vaihtoehtoisia tulevaisuuden strategioita. Tämän selvityksen pohjalta kaupunginhallitus päätti uusien, suurten päiväkotien rakentamisesta ja pienistä päiväkodeista luopumisesta. Selvitystä päivitettiin vuonna 2014 ja Sansinpellon päiväkodin käyttöönoton suunnittelun yhteydessä.

Vuoden 2014 jälkeen kunnallisten päiväkotien määrä on vähentynyt kahdeksasta kuuteen samalla, kun lasten määrä on kasvanut 382:sta syksyllä 2014 435:een syksyllä 2018. Keväällä 2020 lapsimäärä Kauniaisten kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on 418. Kauniaisten kaupunkistrategiassa 2018 – 2022 on määritelty seuraavat varhaiskasvatusta ja esiopetusta koskevat tavoitteet:

”Oppiminen kohti tulevaisuutta” -> Laadukas ja lapsilähtöinen varhaiskasvatus ja esiopetus

- Esiopetuksen kehittäminen yhteistyössä koulun kanssa
- Tulevaisuuden tarpeita vastaava päiväkotiverkosto ja kattava palvelutarjonta
- Oppilaiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen
- Toimivat siirtymät eri asteiden välillä
- Yhteistyön edistäminen kouluissa ja päiväkodeissa

Vuoden 2019 ja 2020 talousarviotavoitteissa todettiin ruotsinkielisen esiopetuksen siirtyminen kokonaisuudessaan kouluun, minkä odotetaan toteutuvan vuonna 2022. Vuoden 2019 ja 2020 talousarviotavoitteissa päätettiin myös, että suomenkielisen esiopetuksen kehittämistä koulun yhteydessä selvitetään yhteistyössä suomenkielisen opetustoimen kanssa. Korkealaatuinen varhaiskasvatus ja esiopetus tulee taata kaikissa ta-pauksissa.

Tämän tarveselvityksen tavoitteena on luoda kuva varhaiskasvatuspaikkojen tarpeen kehittymisestä vuoteen 2025 saakka. Ensisijaista on kehittää toimintaa lasten hyvinvointi keskiössä. Selvityksessä pohditaan erilaisia ratkaisuja lasten, henkilöstön, toiminnan sekä talouden näkökulmista. Ratkaisujen tulee olla linjassa kaupungin strategian sekä sivistystoimessa meneillään olevien muiden selvitysten kanssa. Löydettävien ratkaisujen tulee kustannustehokkaasti vastata niihin tarpeisiin, jotka kaupungissa ja kaupunkilaisilla pitkällä tähtäimellä ovat.

1.1 Tarpeen taustaa

Varhaiskasvatuksen palvelusetelin sekä yksityisen hoidon tuen sisaruslisän käyttöönotosta on päätetty vuoden 2018 aikana. Aiemmin ostopalveluna toimineet päiväkodit ovat siirtyneet palvelusetelitoimittajiksi 1.8.2019 alkaen, eikä ostopalveluna hankittavaa varhaiskasvatusta sen jälkeen ole. Myös kaksi Espoossa sijaitsevaa yksityistä Pilke päiväkodit –ketjuun kuuluvaa päiväkotia on valittu palvelusetelituottajaksi vuoden 2020 aikana. Palveluseteliyksiköissä on varhaiskasvatuspaikka 68 kauniaislaisella lapsella. Yksityisten toimijoi-

den aloittaminen Kauniaisissa ei muilta osin ole edennyt toivotusti, joten yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden kasvaminen on ollut varsin vähäistä.

Varhaiskasvatuksen palvelutarjontaa on päätetty pyrkiä laajentamaan tukemalla kaupungin alueella tarjottavan yksityisen varhaiskasvatuksen tarjonnan lisäämistä. Tällä hetkellä Kauniaisissa on yksi suomenkielinen yksityinen päiväkotiki ja yksi ruotsinkielinen yksityinen ryhmäperhepäiväkotiki. Lisäksi palvelusetelipäiväkodeilla Lyanilla ja Grytetillä on mahdollisuus tarjota myös yksityisiä varhaiskasvatuspaikkoja palvelusetelillä rahoitettujen paikkojen lisäksi. Tavoitteena on yksityisen varhaiskasvatuksen käytön lisääminen n. 5 – 10 lapsella vuositain. Yksityisen varhaiskasvatuksen lisääntyminen siten, että kunnallisen varhaiskasvatuksen käyttö samalla vähenee, tuottaa säästöä. Koivuhoviin valmistuu yksityinen Norlandia-ketjun päiväkotiki Norlandia Graniitti kesällä 2020. Pilke päiväkodit –ketjun ICEC –päiväkotiki valmistuu osoitteeseen Urheilutie 17 syksyllä 2021.

Mainituista syistä, sekä lasten hakeutuessa aiempaa nuorempina varhaiskasvatuksen piiriin Kauniaisissa tilanne on johtanut siihen, että voidakseen tarjota kaikille varhaiskasvatuspaikkaan oikeutetuille hakijoille varhaiskasvatuspaikka, kaupungin on pitänyt turvautua tilapäisratkaisuihin. Tällainen on Oasen –tilan käyttöönotto yhdelle lapsiryhmälle kevätkaudesta 2019 alkaen. Lasten määrän kasvun odotetaan jatkuvan edelleen. Toimintavuoden 2019-2020 aikana varhaiskasvatuspaikat olisivat olleet riittämättömät keväällä 2020, jos ei koronakriisi olisi aiheuttanut sitä, että lapset jäivät kotiin varhaiskasvatuksesta maaliskuussa loppukaudeksi hoitopaikkatakuun tuella. toimintavuoden 2020 – 2021 alkaessa elokuussa paikat ovat täynnä sekä suomen- että ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa, ja viimeistään tammikuussa 2021 ollaan tilanteessa, jossa hakijoille ei pystytä tarjoamaan varhaiskasvatuspaikkaa Kauniaisista.

2. Villa Anemonessa ollut toiminta

Villa Anemone on toiminut vanhuspalveluissa 20-paikkaisena hoivakotina muistisairaille. Villa Anemonessa on tarjottu sekä pitkäaikais- että lyhytaikaishoitoa. Toiminta päättyi vuonna 2018 (?), jonka jälkeen kiinteistö on ollut vuokrattuna Pelastakaa Lapset ry:lle, ja tilassa on toiminut erityislastenkoti Kaisla. Kaisla on ollut 7-paikkainen erityislastenkoti, jossa on hoidettu neuropsykiatrisesti sekä psykiatrisesti oireilevia 7 – 18 – vuotiaita lapsia. Vuokrasopimus päättyi vuoden 2021 lopussa, jonka jälkeen tilassa olisi mahdollista tehdä tarvittavia muutostöitä varhaiskasvatuksen tarpeita ajatellen, ja varhaiskasvatusyksikkö voisi avata toimintansa arviolta vuoden 2022 aikana.

3. Nykytilanne

Nykylainsäädännön mukaan kunnallisen tai kunnan tukeman varhaiskasvatuspaikan voi saada lapselle vanhempainrahakauden jälkeen, yleensä silloin kun lapsi on noin 9 – 10 kuukauden ikäinen. Perhevapaaudistusta on käsitelty julkisessa keskustelussa, ja asia sisältyy Antti Rinteen hallituksen hallitusohjelmaan. Kauniaisissa tuetaan lasten kotihoitoa erillisellä lasten kotihoidon tuen kunnallisella lisällä siihen saakka, kun lapsi on kaksivuotias.

1.9.2018 voimaan astuneessa varhaiskasvatuslaissa (540/2018)

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540> tarkoitetun varhaiskasvatuksen tavoitteena on:

1) edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia;

- 2) *tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista;*
- 3) *toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset;*
- 4) *varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö;*
- 5) *turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä;*
- 6) *antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa;*
- 7) *tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä;*
- 8) *kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen;*
- 9) *varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin;*
- 10) *toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.*

Varhaiskasvatusasetuksessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180753> säädetään henkilöstön ja lasten välisistä suhdeluista seuraavasti. 1.8.2020 alkaen alle 3-vuotiaita lapsia voi olla enintään 4/1 kasvatusvastuullinen työntekijä ja yli 3-vuotiaita lapsia enintään 7 / 1 kasvatusvastuullinen työntekijä. Yli 3-vuotiaita enintään 5 tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevia lapsia enintään 13 / 1 kasvatusvastuullinen työntekijä

Kunnan on järjestettävä tässä laissa säädettyä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunta voi järjestää varhaiskasvatusta siten kuin kuntalain (410/2015) 8 ja 9 §:ssä säädetään. Hankittaessa palveluja toiselta palvelujentuottajalta kunnan tai kuntayhtymän on varmistuttava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta. Varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu.

Varhaiskasvatuksessa voidaan antaa palvelun käyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukainen palveluseteli. Kunta tai kuntayhtymä on velvollinen suorittamaan yksityiselle palveluntuottajalle korvausta vain osoittamiensa henkilöiden käyttämistä lasten varhaiskasvatuspalveluista ja palveluseteliä käytettäessä hyväksymälleen yksityiselle palveluntuottajalle enintään palvelusetelin arvoon saakka.

Kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Päiväkodin toiminta kalenterivuoden aikana ja aukioloaika vuorokaudessa on järjestettävä paikallisen tarpeen mukaan.

Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta lapselle, jonka kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on. Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta lapselle, joka asuu kunnassa huoltajiensa työn, opiskelun, sairauden tai vastaavien syiden vuoksi, vaikka lapsella ei ole Suomessa koti-

kuntaa tai lapsen kotikunta on kotikuntalain perusteella toinen kunta. Kiireellisissä tapauksissa tai olosuhteiden muutoin niin vaatiessa kunnan on huolehdittava varhaiskasvatuksen järjestämisestä muullakin kunnassa oleskelevalle lapselle kuin kunnan asukkaalle. Kunta voi järjestää varhaiskasvatusta toisessa kunnassa asuvalle lapselle myös muulloin kuin 1–3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Kunnan on huolehdittava siitä, että lapsi voi saada varhaiskasvatusta lapsen äidinkielenä olevalla suomen tai ruotsin kielellä tai saamen kielilain (1086/2003) 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettulla saamen kielellä. Kaksikielisessä kunnassa ja kaksikielisiä tai sekä suomen- ja ruotsinkielisiä kuntia käsittävässä kuntayhtymässä varhaiskasvatus järjestetään kunnan tai kuntayhtymän molemmilla kielillä siten, että palvelunkäyttäjä saa varhaiskasvatusta valitsemallaan kielellään, joko suomeksi tai ruotsiksi.

Varhaiskasvatus saa pääsääntöisesti kestää enintään kymmenen tuntia yhtäjaksoisesti, lukuun ottamatta vuorohoitoa, jossa päivittäinen kesto on lapsen tarpeen mukainen.

Varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä, kehitys ja muut edellytykset huomioon ottaen. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava terveellisiä, turvallisia ja asianmukaisia, ja niissä on huomioitava esteettömyys.

Vuorohoitoa järjestetään iltaisin, öisin, viikonloppuisin ja arki- ja juhlapyhinä päiväkodeissa tai perhepäivähoidossa. Vuorohoitoa on järjestettävä tarpeen mukaisessa laajuudessa lapselle, joka tarvitsee sitä vanhemman tai muun huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi.

Korkeatasoisen varhaiskasvatuksen lähtökohtana on, että henkilöstö tuntee lapset hyvin. Varhaiskasvatuksessa jokaiselle lapselle annetaan mahdollisuus kasvaa ja kehittyä omien edellytystensä pohjalta. Lapsilla on erilaiset tarpeet eri kehitysvaiheissa, minkä henkilöstö osaa huomioida sopivalla tavalla. Henkilöstön osaaminen lasten kehityksestä ja oppimisesta ohjaa pedagogisen toiminnan suunnittelua ja toteutusta ikätasoisesti ja huomioiden lasten kehitystason. Lapsella on oikeus turvallisiin kaverisuhteisiin ja niin pysyviin ihmissuhteisiin kuin mahdollista varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa.

Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen tulee muodostaa ehyt jatkumo joka luo pohjan elinikäiselle oppimiselle. Korkeatasoisen kokonaisuuden lähtökohtana on, että henkilöstö tuntee koulutusjärjestelmän sekä sen keskeiset tavoitteet, erityispiirteet ja toimintatavat koulutusjärjestelmän eri vaiheissa. Lapsen hyvinvoinnin, kehityksen ja oppimisen turvaamiseksi siirtymä- ja nivelvaiheet on suunniteltava ja arvioitava.

Varhaiskasvatuksen kehittäminen, oppimisen ilon turvaaminen kaikille lapsille, äidinkielen tukeminen, varhainen tuki sekä perheiden vaihtelevien tarpeiden tunnistaminen ja niihin vastaaminen ovat erityisen tärkeitä tavoitteita lasten tulevaisuuden kannalta. Nämä tekijät muodostavat lähtökohdan varhaiskasvatuksen tulevaisuuden suunnittelulle.

3.1 Päiväkodit Kauniaisissa

Kauniaisissa on kuusi kunnallista päiväkotia, joista kaksi on ruotsinkielisiä ja neljä suomenkielisiä. Kunnalliset päiväkodit ovat pääasiassa yksikielisiä. Sivistystoimen kaksikielisyysohjelman (2016) mukaan yhteistyö suomen- ja ruotsinkielisten yksiköiden välillä on aktiivista ja innovatiivista ja tavoitteena on lisätä toleranssia ja kielellistä kompetenssia. Lisäksi kaupungissa on neljä yksityistä yksikköä: yksi kahdessa eri osoitteessa toimiva ruotsinkielinen yksityinen päiväkotia, yksi ruotsinkielinen yksityinen ryhmäperhepäiväkotia sekä yksi kaksikielinen (suomi/englanti) yksityinen päiväkotia. Kaupunki rahoittaa toimintaa yksityisen hoidon tuella sekä 1.8.2019 alkaen palvelusetelillä. Alla olevassa taulukossa on esitetty lapsimäärät yksiköittäin. Laskennallisten paikkojen ja todellisten lapsimäärien välillä johtuu pienennetyistä

ryhmistä ja rakenteellisista tukitoimista, jotka ovat seurausta lasten yleisen, tehostetun ja erityisen tuen tarpeesta.

Syyskuussa 2019 suomenkieliseen kunnalliseen varhaiskasvatukseen osallistui 254 lasta, joista 59 on alle 3-vuotiaita. Ruotsinkieliseen kunnalliseen varhaiskasvatukseen osallistuu 130 lasta, joista 34 on alle 3-vuotiaita. Ruotsinkieliseen palvelusetelin avulla järjestettyyn varhaiskasvatukseen osallistuu 61 lasta. Paikkaa alkavalle toimintakaudelle jonottaa edelleen 14 lasta, joista 13 suomenkieliseen ja 1 ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen. Heistä 12 on alle 3-vuotiaita. Kaikkiaan kunnan järjestämään varhaiskasvatukseen osallistuu siis 398 lasta, mikä tarkoittaa 21 lapsen lisäystä kevästä 2017 ja 36 lapsen lisäystä syksystä 2018.

Syyskuussa 2019 yhdeksän toisella paikkakunnalla asuvaa lasta käyttää Kauniaisten kunnallista varhaiskasvatusta. Yhtään kauniaislaista lasta ei käytä toisen kunnan kunnallista varhaiskasvatusta. Yksityisen hoidon tukea ja kotihoidon tukea koskevat tiedot saadaan jälkikäteen, mutta esim. marraskuussa 2018 yksityisen hoidon tukea maksettiin 40 lapsesta ja kotihoidon tukea maksettiin 61 lapsesta. Viime vuosi- na kotihoidon tuen käyttö on vähentynyt ja yksityisen hoidon tuen käyttö hieman lisääntynyt, mikä on kaupungin tavoitteiden mukaista.

3.2 Paikat ja lapset marraskuussa 2018, syyskuussa 2019 ja maaliskuussa 2020

nimi	kieli	toiminta	laskennalliset paikat (joista alle 3-vuotiaat)	lapsia 11/2018	lapsia 9 / 2019	lapsia 3 / 2020	HUOM!
DAGHEMMET GRAN-KOTTEN	ruotsi	kunnallinen	47 (12)	47 (9)	43 (8)	46 (8)	Kiinteistön jäljellä oleva käyttöikä epävarma
KASABERGETS DAGHEM	ruotsi	kunnallinen	99 (24)	74 (13)	87 (26)	89 (21)	
SATUVUOREN RYHMIS	suomi	kunnallinen	8 (8)	8 (7)	8 (8)	8 (8)	toiminta Kasabergets daghem:in kiinteistössä
KIELIKYLPY GRANI SPRÅKBAD	suomi, ruotsin kielen kielikylpy	kunnallinen	63 (0)	53 (1)	57 (1)	62 (0)	Satuvuoren ryhmis kuuluu hallinnollisesti samaan yksikköön
METSÄMAJAN PÄIVÄKOTI (BERGA)	suomi	kunnallinen	28 (8)	28 (8)	26 (15)	28 (14)	Väistötila, tilapäisesti varhaiskasvatuksen käytössä vuodesta 2009.
OASEN	suomi	kunnallinen	12 (12)	0	7 (0)	11 (0)	tilapäinen "ruuhkahuippu"-ryhmä 1.1.2019 alkaen
PIKKU AKATEMIA	suomi	kunnallinen	72 (12)	71 (13)	65 (9)	70 (10)	vuorohoito, pienryhmä
SANSINPELLON PÄIVÄKOTI	suomi	kunnallinen	108 (24)	96 (22)	90 (26)	98 (22)	

DAGHEMMET LYAN / GRYTET (ENT. FOLKHÄLSANS BARNTRÄDGÅRD)	ruotsi	palveluseteli 1.8.2019 alkaen	35 (0)	33 (0)	27 (0)	33 (0)	32 lapsista kauniaislaisia
DAGHEMMET LYAN	ruotsi	palveluseteli 1.8.2019 alkaen	42 (8)	40 (9)	42 (13)	43 (9)	37 (7) lapsista kauniaislaisia
EKEBO GRUPPFAMILJE-DAGHEM	ruotsi	yksityinen	12 (0)	11	12	11	3 lapsista kauniaislaisia
ANKKALAMPI KAUNIAINEN	suomi / englantia	yksityinen	24 (0)	23 (11)	23 (10)	23 (7)	7 lapsista kauniaislaisia
NORLANDIA PÄIVÄKODIT KOIVUHOVI	suomi	yksityinen	60 (?)	0			tulossa?
URHEILUTIE 17	englanti	yksityinen	76 (?)	0			tulossa?

Metsämajan päiväkoti toimii keväästä 2012 alkaen ja edelleen tällä hetkellä Bergan väistötiloissa. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaan tilat ovat varhaiskasvatuksen käytössä väliaikaisesti, enintään niin kauan kun kaupungin päiväkotirakennetta laadittujen suunnitelmien ja linjausten pohjalta uudistetaan. Tilojen luokkamallinen pohjapiirustus ei palvele päiväkotitoimintaa parhaalla mahdollisella tavalla ja tiloilla olisi muutakin tarvetta. Lasten wc-tilat eivät ole ihanteelliset varhaiskasvatusikäisiä lapsia ajatellen, ja henkilöstön työtilat ovat puutteelliset. Erilliset aikuisten työtilat sekä neuvottelutilat olisivat erittäin tarpeelliset. Pukukaapit ovat kahvihuoneessa ja toinen käytävällä. Päiväkotiin tullaan yhdestä sisäänkäynnistä ja eteistiloissa on jatkuvaa liikennettä ja tavarantoimituksia samalla, kun pienet lapset käyttävät tilaa. Keittiötilat ovat erittäin pienet ja niihin mahtuu juuri ja juuri kolmet ruokakärryt. Keittiö on myös ergonomisesti haasteellinen, esim. kotitiskikoneet ovat lattiatasolla. Päiväkodin sijainti on keskeinen ja hyvä sekä henkilöstön että perheiden näkemyksen mukaan. Metsämajan päiväkodin sekä Kielikylypöytäpäiväkodin liikuntatilojen puute ja pienryhmätilojen vähyys rajoittaa toimintaa.

Ruotsinkielinen päiväkoti Grankotten (47 paikkaa) lähestyy käyttöikänsä loppua, ja sen toiminta todennäköisesti päättyy siinä vaiheessa, kun ruotsinkielinen esiopetus siirtyy koulun yhteyteen. Rakennuksen saneeraus ei ole tarkoituksenmukaista, ja tontilla on käynnissä asemakaavamuutos asuntotuotannon lisäämiseksi. Sijainti on varhaiskasvatus toiminnan kannalta erinomainen, mutta liikenteellisesti haasteellinen mm. vähäisen pysäköintikapasiteetin ja Palokunnantiellä sijaitsevan suomenkielisen alakoulun ja sen saattoliikenteen aiheuttaman suuren liikennemäärän vuoksi.

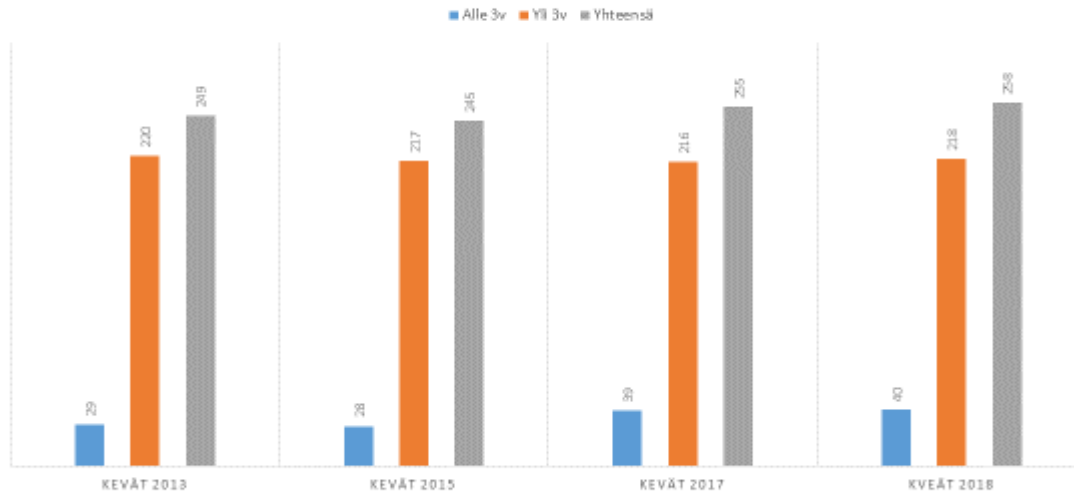
Yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden lisääminen on ollut kaupungissa tavoitteena jo vuodesta 2017 alkaen. Keväällä 2018 Kauniaisissa suomenkielisille perheille oli tarjolla joko kunnallisessa päiväkodissa annettava varhaiskasvatus (260 lasta, 91,9%) tai yksityisessä kaksikielisessä suomi/englanti päiväkodissa annettava varhaiskasvatus (23 lasta, 8,1 %). Ruotsinkielisille perheille on tarjolla joko kunnallisessa päiväkodissa annettava varhaiskasvatus (133 lasta, 60,2%), ostopalveluna rahoitettava yksityinen varhaiskasvatus (76 lasta, 39,8%) tai yksityisessä ruotsinkielisessä ryhmäperhepäiväkodissa annettava hoito (12 lasta, 5,4%). Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus on päättynyt kesällä 2019 ja korvautunut palvelusetelillä rahoitettavalla varhaiskasvatuksella.

Yksityiset varhaiskasvatuspalvelut muissa kunnissa ovat vapaasti myös kauniaislaisten perheiden käytettävissä, ja erilaisten painotusten ja esim. kielten omaksumisen sisältävät varhaiskasvatuspalvelut ovatkin houkuttelevat muutamia kauniaislaisia perheitä. Muissa kunnissa sijaitsevat yksityiset päiväkodit voivat myös hakeutua Kauniaisten palvelusetelituottajiksi.

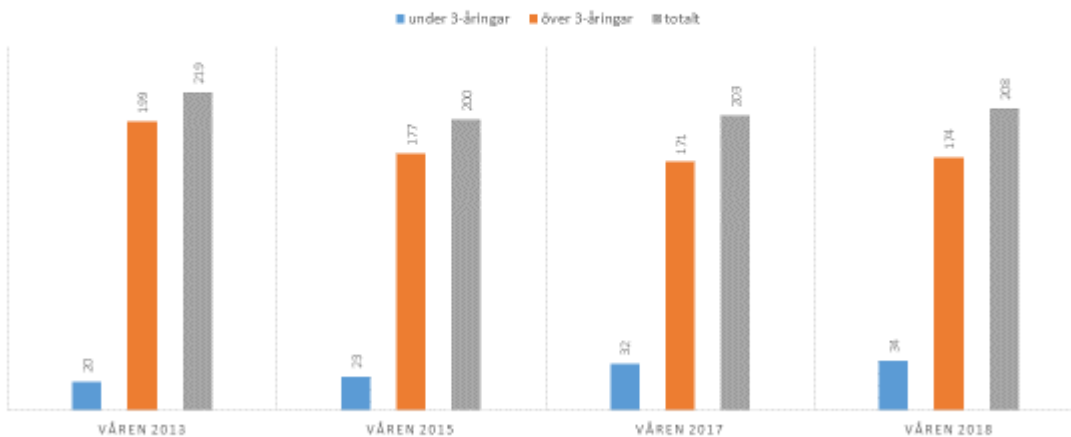
Lasten määrä suomen- ja ruotsinkielisissä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on vuodesta 2013 vuoteen 2018 kehittynyt seuraavasti:

LASTEN MÄÄRÄN KEHITYS SUOMENKIELISESSÄ KUNNALLISESSA VARHAISKASVATUKSESSA 2013 – 2018

UTVECKLING AV BARNANTALET I DEN SVENSKSPRÅKIGA KOMMUNALA OCH KÖPAVATALS -SMÅBARNSPEDAGGIKEN 2013 - 2018

Kuten kuvioista näkyy, lasten määrä on molemmissa kieliryhmissä kasvanut voimakkaasti alle 3-vuotiaiden lasten kunnallisen varhaiskasvatuksen osalta. Lasten kokonaismäärä ei ole ajanjaksolla kasvanut yhtä voimakkaasti, ja välillä on ollut havaittavissa jopa lasten kokonaismäärän laskua, mutta trendi on nouseva. Tulevaisuudessa lapsimäärä väestössä näyttää edelleen kasvavan Väestöprojektion mukaan, erityisen voimakasta kasvu on alle 3-vuotiaiden ikäluokassa. Sarjan viimeisen kuvion jälkeen lapsimäärä varhaiskasvatuksessa jatkaa kasvuaan erityisesti alle 3-vuotiaiden ikäluokassa.

Kaunaisissa osallistumisaste varhaiskasvatukseen on erittäin korkea Suomen mittasuhteissa. Kauniaisissa lasten osallistumisaste varhaiskasvatukseen on huomattavasti korkeampi kuin Suomessa keskimäärin. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste ylittää jokaisessa ikäluokassa selvästi sekä Suomen keskiarvon että OECD:n keskiarvon. Selkein ero on nuorimmissa ikäluokissa. Huomiota herättää kuitenkin yksityistä varhaiskasvatusta käyttävien erittäin pieni osuus varsinkin vanhemmissa ikäluokissa verrattuna

Suomen keskiarvoon. Palvelusetelin käyttöönotto ja palvelusetelin lukeminen osaksi yksityistä varhaiskasvatusta kuitenkin oikaisee tätä suhdetta.

Varhaiskasvatukseen osallistuminen kevät 2018

Lapsen ikä	Julkisessa varhaiskasvatuksessa ikäluokasta		Yksityisessä varhaiskasvatuksessa ikäluokasta		Yhteensä varhaiskasvatuksessa ikäluokasta		OECD keskiarvo 2014
	Suomessa keskimäärin	Kauniaisissa	Suomessa keskimäärin	Kauniaisissa	Suomessa keskimäärin	Kauniaisissa	
1	3 %	48 %	1 %	8 %	6 %	56 %	35 %
2	36 %	73 %	8 %	8 %	40 %	82 %	
3	49 %	86 %	14 %	8 %	59 %	94 %	83,8 %
4	63 %	88 %	24 %	6 %	73 %	95 %	
5	68 %	90 %	21 %	6 %	76 %	97 %	
6	58 %	95 %	18 %	1 %	71 %	95% (98 % *)	

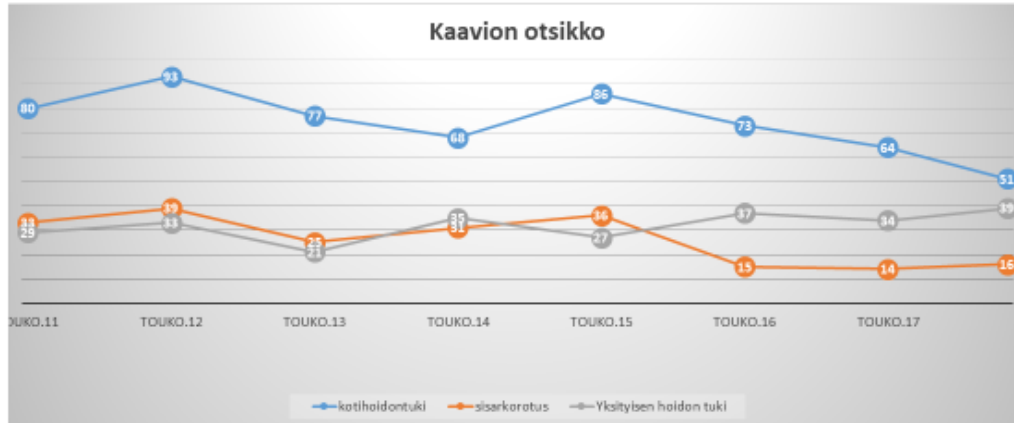
Mikäli kasvavissa ikäluokissa varhaiskasvatukseen osallistumisaste vastaa nykyistä osallistumisastetta tai kasvaa siitä, Kauniaisissa tullaan tarvitsemaan vuoteen 2025 mennessä yli 50 uutta varhaiskasvatuspaikkaa alle 3-vuotiaille ja 27 uutta varhaiskasvatuspaikkaa sitä vanhemmille lapsille. Lisäys vastaa yhtä noin 6 – 7 –ryhmäistä päiväkotia. Mikäli väestönkasvu vastaa nykyistä kielijakaumaa väestössä, paikkatarve on noin 30 + 18 suomenkielistä paikkaa ja noin 20 + 10 ruotsinkielistä paikkaa. Paikkatarve voidaan kattaa joko uusien kunnallisten varhaiskasvatuspaikkojen tarjoamisella tai yksityisen palvelutuotannon avulla. Jos yksityisen päiväkodin aloittaminen entisen Satuvuoren päiväkodin (Urheilutie 17) paikalla olisi toteutunut alkuperäisen suunnitelman mukaisesti, ja riittävä määrä kauniaislaisia perheitä valinnut sen lastensa varhaiskasvatuspaikaksi, tämä vastaisi tarpeeseen.

Ruotsinkielisen esiopetuksen siirtyminen kouluun arviolta vuoden 2021 elokuussa vapauttaa nykyisistä ruotsinkielisistä paikoista noin 50 – 60 riippuen esiopetuksen aloittavan ikäluokan koosta. Jos päiväkotitoiminta Grankottenin toiminta kuitenkin samalla päättyy, ei lisäkapasiteettia käytännössä tule.

Lasten hoitaminen kotona Kauniaisissa vähenee rajusti, mikä ilmenee alla olevasta kuviosta. Kotihoidontukea saaneitten perheitten määrä on vähentynyt lähes puolella (45%) vuodesta 2012 vuoteen 2017, mutta myös kotihoidon tuella hoidettavan lapsen sisaruksen hoito kotona on vähentynyt yli puolella (59%) vuodesta 2012 vuoteen 2017. Yksityisen hoidon tuella hoidettavien lasten määrä kasvaa samalla ajanjaksolla hitaasti.

Kotihoidontuen, kotihoidontuen sisarkorotuksen sekä yksityisen hoidon tuen käyttö Kauniaisissa 2011 - 2018

Varhaiskasvatuksen palveluverkoston kuuluu Kauniaisissa vuodesta 2010 lähtien myös avoin perhe-toiminta. Avoin perhe-toiminta on tarkoitettu lapsiperheiden kohtaamispaikaksi, jossa vanhemmilla on mahdollisuus viettää aikaa oman lapsensa kanssa muiden samassa tilanteessa olevien aikuisten seurassa. Lapset ja aikuiset voivat tavata toisiaan vapaan yhdessäolon tai ohjatun toiminnan merkeissä. Vanhemmat voivat vaikuttaa toiminnan sisältöön ja osallistua suunnitteluun ohjaajan kanssa. Lapset osallistuvat toimintaan vanhempansa, isovanhempansa, hoitajansa tai muun aikuisen seurassa. Toiminta on asiakkaille ilmaista, eikä se vaikuta kotihoidontuen maksatukseen. Siihen voivat osallistua kaikki ilman ennakoilmoittautumista. Lapset ovat vakuutettuja, mutta aina mukana tulleen aikuisen vastuulla. Asiakkailta on mahdollisuus keskustella luottamuksellisesti lapsen hoitoon, kehitykseen, kasvatukseen tai perhetilanteeseen liittyvistä asioista.

Tontti, jossa avoin perhe-toiminta sekä yksityinen päiväkotiki sijaitsevat, on suunniteltu otettavan muuhun käyttöön kaupungintalon tontin uudelleensuunnittelun yhteydessä, joten avoin perhe-toiminta tarvitsee lähivuosina uudet tilat. On pohdittu, olisiko avoimen perhe-toiminnan tarkoituksenmukaista jakaa tiloja nuorisotoimen kanssa kiinteistöjen tehokkaan käytön periaatteen mukaisesti, sillä avoin perhe-toiminta on aamupäiväpainotteista ja nuorisotoiminta iltpäiväpainotteista. Lisäksi ratkaisu voisi edistää sukupolvien välistä kohtaamista. Tätä pohdintaa jatketaan uuden nuorisotilan suunnittelun yhteydessä.

3.3 Päiväkotien tilat

Kauniaisissa ei ole omaa päätettyä tilasuositusta koskien päiväkoteja. Koska Kauniaisissa käytetään Espoon ympäristöterveyspalveluja, on käytännössä seurattu Espoossa käytettyä tilasuositusta, joka on 7 m²/lapsi. Helsingissä käytetään uusissa kohteissa mitoitusta 8 m²/lapsi. Laskutapa vaihtelee, ja joissain kunnissa huomioidaan vain lasten käytössä olevat tilat. Muita yksiköiden maksimilapsimäärään vaikuttavia tekijöitä on wc-istuinten määrä sekä ilmanvaihdon kapasiteetti. Nämä asiat huomioiden terveystarkastaja vahvistaa tiloille maksimimäärän lapsia varhaiskasvatustoiminnassa.

Päiväkoti	Kokonaispinta-ala	Lapsimäärä syyskuussa 2019 (joita alle 3-vuotiaita)	Pinta-ala/lapsi
Grankotten	660 m ²	43 (8)	14 m ²
Kasaberget	1450 m ²	87 (26)	20 m ²

SV ryhmis (Kasabergetissa)	71m2	8 (8)	9 m2
Kielikylpy Grani	534 m2	57 (1)	10 m2
Pikku Akatemia	917 m2	65 (26)	13 m2
Metsämaja/Berga	309 m2	26 (15)	11 m2
Oasen		7 (0)	
Sansinpellon pk	1564 m2	90 (26)	16 m2
Lyan / Grytet (palveluseteli)	349 m2	36 (marraskuu 2018)	11 m2

3.4 Varhaiskasvatuksen kustannukset

Ns. Kuusikko-kunnat on selvityksessään todennut, että yksityinen varhaiskasvatus on n. 2 000 – 3 000 € halvempaa kunnalle kuin kunnallinen varhaiskasvatus. (http://www.kuusikkokunnat.fi/SIRA_Files/downloads/KuusikkoPh2015_16062016.pdf). Kuntaliiton erityisasiantuntija Jarkko Lahtinen arvioi, että yksityinen varhaiskasvatus on n. 10 – 20 % halvempaa kunnalle kuin kunnallinen varhaiskasvatus.

3.4.1 Kiinteistöjen kustannukset

Varhaiskasvatuksen tulosalue maksaa Kauniaisissa sisäistä vuokraa niistä kiinteistöistä, joita käytetään varhaiskasvatuksessa. Alla esitetään kiinteistöjen sisäiset vuokrat suhteessa lapsimäärään (sisäinen vuokra jaettuna lapsimäärällä) 1.1.2017 alkaen.

Päiväkoti	Sisäinen kuukausivuokra	Lapsimäärä	Sisäinen vuokra/lapsi/kk
Grankotten	4 200€	43	98€
Kasaberget	38 100€	95	401€
Metsämaja/Berga	3 800€	26	146€
Kielikylpy/Pav.	8 700€	57	152€
Pikku Akatemia	11 400€	65	175€
Sansinpelto	39 000€	90	433€

Sisäiset vuokrat perustuvat rakennusten todellisiin kustannuksiin. Ne jakautuvat kiinteistön hoitoon sekä pääomavuokraosuuteen. Alhaiset vuokratkustannukset osoittavat, että pääomavuokra on alhainen, mikä puolestaan ennakoii tulevia investointitarpeita. Pääomavuokra on korkea niissä kiinteistöissä, joihin on äskettäin tehty investointeja, korkein pääomavuokra on uusimmissa Kasabergets daghem (2012) sekä Sansinpellon päiväkodissa (2015).

3.4.2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannukset Kauniaisissa

1.8.2018 alkaen laskennallinen kustannus yli 3-vuotiaan lapsen kokoaikaisesta varhaiskasvatuksesta Kauniaisissa on 1 074 €/lapsi/kk ja osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa 644 €/lapsi/kk. Summa sisältää kiinteistöjen kustannukset, ohjelmistot, erityisopettajan palvelut, hallinnolliset kustannukset jne. Alle 3-vuotiaasta lapsesta laskennallinen kustannus on varhaiskasvatusajasta riippumatta 1 879 €/lapsi/kk. Kustannukset ovat nousseet vuodesta 2017, jolloin summat olivat 1036 / 622€/ yli 3-vuotias lapsi ja 1814 €/alle 3-vuotias lapsi. Kustannusten nousun suurin syy on henkilöstön palkkakustannus.

3.4.3 Yksityisen varhaiskasvatuksen kustannukset

Yksityisen varhaiskasvatuksen kustannukset muodostuvat KELA:n kautta maksetusta yksityisen hoidon tuesta, minkä kaupunki maksaa kokonaisuudessaan. Alle kolmevuotiaan lapsen yksityisen hoidon kustannukset ovat välillä 492,25 – 937,11 €/lapsi/kk hoitomuodosta riippuen, ja yli kolmevuotiaan lapsen kustannukset välillä 322,25 € - 757,11 €/lapsi/kk. Lisäksi sisaruslisä, enintään 145€/lapsi/kk, jos perheessä on useampi lapsi.

3.4.4 Palvelusetelin kustannukset

Palvelusetelin kustannukset lankeavat kokonaisuudessaan kaupungin maksettavaksi. Palvelusetelin perushinta on 845 €/kk, sekä asiakasmaksun osuus, josta kaupunki maksaa sen osuuden, jota asiakkaan ei tulojensa mukaan tule maksaa. Alle 3-vuotiaasta lapsesta maksetaan 1,75-kertainen perushinta ja tukea tarvitsevasta lapsesta voidaan käyttää erilaisia kertoimia.

3.4.5 Varhaiskasvatus yli kuntarajan

Perheet, jotka muuttavat yli kuntarajan pääkaupunkiseudulla (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) saavat kuntien välillä solmitun sopimuksen perusteella halutessaan säilyttää lapsensa varhaiskasvatuspaikan vanhassa asuinkunnassaan muuttamista seuraavan syys- tai kevätkauden loppuun saakka. Tällöin uudelta kotikunnalta haetaan maksusitoumus. Perheet voivat myös halutessaan hakea varhaiskasvatuspaikkaa toisesta kunnasta. Paikan saamisen edellytyksenä on kotikunnan myöntämä maksusitoumus. Yhteiskäyttö ei koske yksityisiä päiväkoteja eikä ostopalveluita, ei myöskään vuorohoitoa eikä esiopetusta. Yksityiset päiväkodit voivat ottaa vastaan lapsia vapaasti yli kuntarajan, ja yksityisen hoidon tuen tai muiden tukien suuruus ja maksuperiaatteet määräytyvät lapsen kotikunnan mukaisesti.

Perusopetusasetuksen 23a § 2 mom mukaan esiopetukseen voi hakea oppilaaksi myös muuhun kuin kotikunnan osoittamaan paikkaan. Näitä oppilaita otettaessa on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Kaikissa pääkaupunkiseudun kunnissa ensisijainen valintaperuste on varhaiskasvatuksen jatkuvuus. Kauniaisissa on päätetty toissijaisen oppilaaksioton periaatteista (SOV § 83, 7.11.2016) siten, että jatkuvuuden jälkeen toinen peruste on sisarus perusopetuksen vuosiluokilla 1 – 7, ja kolmas peruste on arvonta. Toissijaisessa oppilaaksiotossa valitun lapsen matkoja esiopetukseen ja esiopetuksesta ei korvata.

Varhaiskasvatuksen yhteiskäyttö pääkaupunkiseudulla tuo joustavuutta toimintaan. Kauniaisissa on todettu, että useimmat toisella paikkakunnalla asuvat Kauniaisten varhaiskasvatuspalvelua käyttävät toivovat varhaiskasvatuksen jatkuvan Kauniaisissa koulun alkuun saakka, mutta Kauniaisissa asuvat toisen paikkakunnan varhaiskasvatuspalvelua käyttävät ovat harvoin halukkaita viemään lapsiaan toiselle paikkakunnalle varhaiskasvatuspalveluihin sen pidempää kuin on tarve esim. muuton yhteydessä, yleensä kuluvan toimintakauden loppuun saakka.

4. Uusia tarpeita

Lapsimäärän muutosten arviointi maantieteellisesti pienellä alueella on lähes mahdotonta, ja viimeisimmät kaupungin saamat ennusteet ovat kovin vaihtelevia, mikä hankaloittaa suunnittelua.

4.1 Väestönkehitys

- Vuoden 2018 Väestöprojektiio kertoo asukasmäärän sekä samalla varhaiskasvatuspaikkatarpeen kasvavan alle 3-vuotiaiden lasten osalta 4 – 5 lapsella vuosittain vuodesta 2020 vuoteen 2024, minkä jälkeen alle 3-vuotiaiden lasten määrä kasvaisi 1 – 2 lapsella vuosittain. Vuodesta 2018 vuoteen 2040 alle kouluikäisten lasten määrä kasvaisi 613 lapsesta 630 lapseen eli vajaalla 20 lapsella.
- Aiemman Väestöprojektion mukaan (Väestöprojektiio 2014) lasten määrän lisäys olisi voimakkaampaa, noin 7 – 8 paikkaa vuodessa alle 3-vuotiaiden lasten osalta. Kauniaisissa asuvien alle kouluikäisten lasten määrä olisi tämän projektion mukaan kasvanut vuodesta 2014 vuoteen 2040 sadalla lapsella, 643 lapsesta vuonna 2016 742 lapseen vuonna 2030. Tämä tarkoittaisi vuosittaista lisäystä noin 7 lapsella. Viime vuosina (2013 – 2018) lapsimäärä varhaiskasvatuksessa on lisääntynyt keskimäärin 8 lapsella. Tulevaisuuden lapsimäärän lisäyksestä noin 90 lasta olisi alle 3-vuotiaita, mikä myös vastaa vuosittaista keskimäärin 7 lapsen lisäystä. Molempien väestöprojektioiden mukaan yli 3-vuotiaiden lasten paikkatarve pysyisi lähes ennallaan.
- Kaupungin väestötavoite on keskimäärin noin 1% mikä tarkoittaisi 4 – 5 paikan lisäystä vuosittain aikavälillä 2018 - 2040.

Jos yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta voitaisiin lisätä kaupungin tavoitteiden mukaisesti ja siirtää kysyntää yksityisen varhaiskasvatuksen puoleen, voisi paikkamäärän lisäys kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olla maltillista. Valitettavasti kuitenkin kauniaislasten lasten osuus Kauniaisissa sijaitsevista yksityisissä päiväkodeissa pienenee vuosittain. Kun vuonna 2015 noin puolet lapsista Kauniaisten yksityisissä yksiköissä oli kauniaislaisia, vuoden 2019 syksyllä enää 9 lasta 36 paikasta eli 25% asuu Kauniaisissa. Siten ei ole realistista, että ainakaan nykyiset yksityiset toimijat jatkossakaan tarjoaisivat kauniaislaisille lapsille varhaiskasvatusta. Tiedossa ei myöskään ole kauniaislaisia lapsia, jotka olisivat hakenneet Kauniaisissa sijaitsevista yksityisistä päiväkodeista paikkoja, ja jääneet saamatta paikkaa. Se tarkoittanee, että nykyisten toimijoiden toiminta ei ole riittävän houkuttelevaa kauniaislaisille perheille. Siten paikkojen lisäyspaine edellyttää joko uusia yksityisiä toimijoita, joiden toiminta houkuttelee kauniaislaisia perheitä, palvelusetelivaihtoehdon laajentumista, tai kunnallisen varhaiskasvatuksen kapasiteetin lisäämistä.

4 – 5 paikan lisätarve vuosittain merkitsee noin 40 – 50 lisäpaikan tarvetta vuoteen 2028 mennessä. Mikäli kielijakauma pysyy nykyisenlaisena, se tarkoittaa 24 – 30 suomenkielistä paikkaa ja 16 – 20 ruotsinkielistä paikkaa.

Maankäytön ja asumisen kehityskuvalla, jonka tarkasteluvuodet ovat 2015 – 2040, pyritään vaikuttamaan kaupungin kehittämiseen Kauniaisten erityis- ja ominaispiirteet huomioiden. Tavoitteena on säilyttää Kauniaisten elinvoimaisuus ja hallittu kasvu sekä vaikuttaa positiivisesti Kauniaisten ikärakenteeseen ja monipuolistaa asuntotarjontaa.

Tavoitteena on säilyttää Kauniaisten elinvoimaisuus ja hallittu kasvu sekä vaikuttaa positiivisesti Kauniaisten ikärakenteeseen ja monipuolistaa asuntotarjontaa. Kehityskohteet painottuvat jo ennestään tehokkaimmin rakennetuille alueille, asemien vaikutuspiiriin, pää- ja kokoojakatujen varsille sekä harkitusti ja vähäisessä määrin pientalorakenteen reuna-alueille tai sisäosiin. Työn tavoitteena on ollut hyödyntää jo rakennettu kunnallistekniikka. Jatkosuunnittelussa on tärkeää, että kussakin aloitettavassa asemakaavan muutoksessa huomioidaan erityisesti rakentamisen sijoittuminen ympäristöönsä, luonto- ja kulttuurihistorialliset arvot sekä virkistysyhteydet. Kehityskuvassa selvitetään myös tulevan asukasmäärän lisäyksen vaikutusta julkisten peruspalvelujen tarpeeseen. Kehityskuvan tarkoituksena on antaa suuntaviivat myös palvelujen maankäytöllisiin sijoittamismahdollisuuksiin.

Maankäytön kehityskuvassa 2015 todetaan, että varhaiskasvatuspaikkoja tarvitaan lisää varhaiskasvatuskäisen väestön kasvaessa.

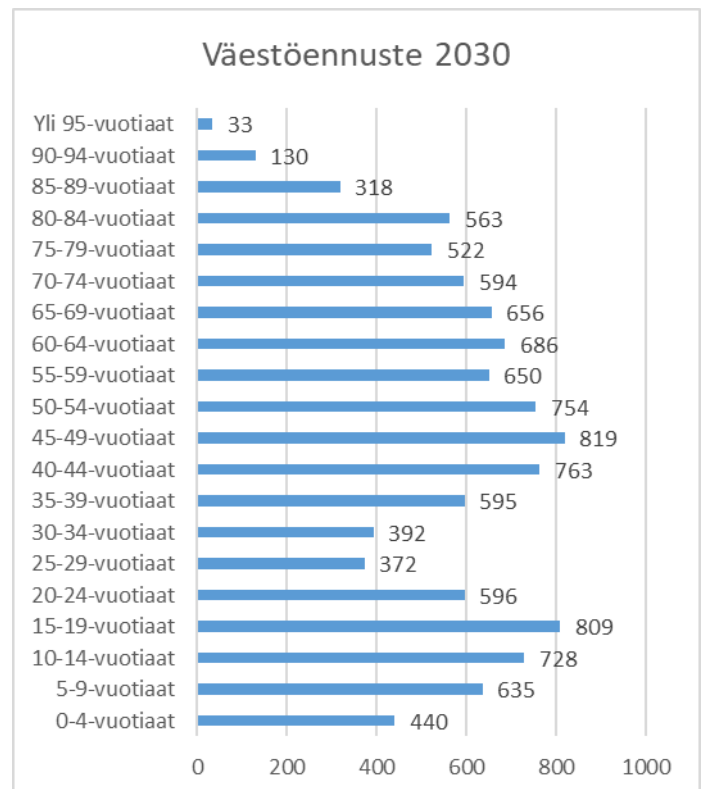
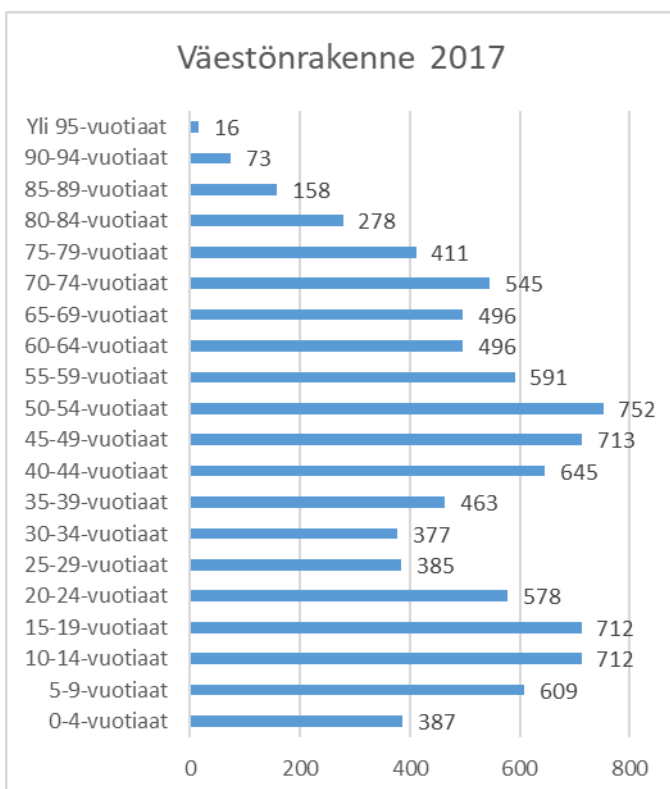
Päivähoitoikäisen väestön lisäys tarkoittaa hoitopaikkojen lisätarvetta. Lisätarpeeseen pystytään vastaamaan nykyisillä tiloilla päiväkotien henkilökuntaa lisäämällä ja Koivuhovin päiväkodin rakentamisella. Mahdolliset lakiuudistukset (laki kotihoidon tuen jakamisesta vanhempien välillä, laki esiopetuksen velvoittavuudesta ja varhaiskasvatuslaki) lisäävät hoitopaikkatarvetta, vaikutuksen voidaan arvioida olevan noin 35 hoitopaikkaa. Lisäpaikkatarve on mahdollista huomioida Koivuhovin päiväkodin suunnittelussa. Tulevaisuudessa luovuttaessa vanhojen, pienten päiväkotien käytöstä kunnallisessa päivähoitossa, tulee niiden vuokraamista yksityisten päivähoitotuottajien käyttöön harkita. Tällöin perheillä olisi mahdollista valita lapsilleen myös pieni päivähoitoyksikkö mahdollisine painotuksineen.

Kaupungin päätöksenteon ja linjanvetojen kautta voidaan myös muun kuin rakentamisen kautta vaikuttaa kaupungin väestön ikärakenteeseen. Varhaiskasvatuksen laadullinen kehittäminen houkuttelee Kauniaisiin lapsiperheitä. Monipuolinen toiminta, erilaiset korkealaatuiset yksiköt ja avoimen perhe-toiminnan jatkaminen auttavat profiloitumaan lapsiystävälliseksi kaupungiksi.

4.2 Tulevaisuuden palvelutarve varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

Vuodenvaihteessa 2018 – 2019 Kauniaisissa asui 9600 henkilöä. Väestöstä 59% oli suomenkielisiä, 33% ruotsinkielisiä ja 8% muita. Vuosina 2010 – 2018 Kauniaisten väestömäärä on kasvanut keskimäärin 114 henkilöllä vuosittain.

Väestörakenne 29.3.2017 ja ennuste vuoteen 2030:

Päiväkotiverkoston kehittämisessä on syytä varautua noin 30 – 60 lisäpaikan tarpeeseen lähimmän kymmenen vuoden ajalla. Mikäli kaupungin varhaiskasvatuksen kielijakauma pysyy ennallaan, tämä tarkoittaa enintään 36 suomenkielisen päivähoitopaikan ja 24 ruotsinkielisen päivähoitopaikan lisätarvetta. Odotettavissa on, että suomenkielinen paikkatarve kasvaa enemmän ja ruotsinkielinen vastaavasti vähemmän. Suomenkieliseen paikkatarpeeseen on pystyttävä vastaamaan uusilla tilaratkaisuilla.

1. vanhempien toiveet

- Vanhemmille on tärkeää, että sisarukset sijoittuvat samaan päiväkotiin.
- Sijaisten tuttuus, pehmeä lasku, esiopetuksen järjestäminen samassa päiväkodissa, jossa lapsi on aiemmin ollut sekä hoitopaikkatakuu ovat myös vanhemmille tärkeitä asioita.
- Vanhemmat arvostavat luonnonläheisyyttä ja sitä, että päiväkodille on vaivatonta tulla autolla sekä sitä, että päiväkotiti on kävelymatkan päässä kotoa.
- Osa vanhemmista toivoo pieniä kodinomaisia päiväkotiteja.

2. lasten näkökulma

- Varhaiskasvatuksessa leikkimisen mahdollisimman hyvät edellytykset ovat tärkeintä, mikä on huomioitava uusia rakennuksia suunnitellessa.
- Ulkoilu on päivän kivoin hetki, joten päiväkotien pihoihin on syytä panostaa.
- Tilojen ja toiminnan suhteen eriyttämisen tarve on merkittävä. Lapset haluavat ja tarvitsevat erilaisia leikkejä ja toimintoja varten erilaisia pienryhmätiloja päiväkodeissa.
- Tilat ohjaavat toimintaa – päiväkodissa, jossa ei ole liikuntasalia tai vesileikkipistettä, liikunnan tai vesileikin toteutuminen vaatii henkilöstöltä paljon enemmän aloitekykyä ja suunnitelmallisuutta työssään.

3. henkilöstön toiveet

- Henkilöstö pitää päiväkodin luonnonläheisyyttä, läheisyyttä liikuntapaikkoihin sekä julkisen liikenteen pysäkkejä tärkeänä.
- Osa henkilöstöstä toivoo päiväkotien olevan pieniä.
- Päiväkodin turvallisuuteen sekä ilmanvaihtoon, pihan monipuolisuuteen ja virikkeellisyyteen liittyvät asiat ovat henkilöstön mielestä tärkeitä.
- Henkilöstö toivoo jakotiloja päivän eri toimintoja varten (esim. ateljee, vesileikki, hiekkaleikki), hyvää äänieristystä sekä ergonomisia ratkaisuja.
- Henkilöstön mielestä ryhmien omat kuraeteiset sekä kuravaatteiden pesutilat ja lasten omat naulakot ovat tärkeitä.

Metsämajan päiväkotiti sekä Oasen on määritelty varhaiskasvatuksen käyttöön vain väliaikaisen tarpeen ajaksi ja kumpaakin saatetaan tarvita muuhun toimintaan. Tilat, jotka ovat keskenään samanlaiset, eivät ole suunniteltu päiväkodiksi, eikä ihanteellisia pienten lasten tarpeisiin. Myös avoimelle perhetoiminnalle tarvitaan uudet, mielellään nykyistä monipuolisempaan käyttöön soveltuvat tilat. Grankotten lähestyy käyttöikänsä loppua, ja sen toiminta todennäköisesti päättyy pian sen jälkeen, kun ruotsinkielinen esiopetus siirtyy kouluun arviolta vuoden 2021 elokuussa.

4.3 Esiopetuksen järjestäminen

Ruotsinkielisen esiopetuksen osalta on olemassa voimassaoleva päätös, jonka mukaan esiopetus siirtyy Granhultin koulun tiloihin. Siirron odotetaan tapahtuvan syksystä 2021 tai 2022. Perusteena esiopetuksen keskittämiseksi on ollut laadun yhtenäistäminen, yhteistyön sujuvoittaminen esiopetuksen ja kou-

lun sekä opiskeluhuollon välillä, ja myöhemmin joustavan koulun aloituksen mahdollistaminen. Jokaisen lapsen oppimispolun yhtenäisyyden takia on pidetty tärkeänä, että esiopetuksen keskittäminen tapahtuu juuri koulun tiloissa, ei mahdollisessa erillisessä päiväkodissa tai muussa tilassa. Lasten edun nimissä on myös pidetty tärkeänä, että esiopetus järjestetään varhaiskasvatuksen toimintana KVTES-työaikajärjestelmässä, jolloin lapsilla on sama henkilöstö koko varhaiskasvatus- ja esiopetuspäivän ajan. Lasten mahdollinen oikeus vuorohoitoon ei ole realisoitunut ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa.

Suomenkielisen esiopetuksen järjestäminen alakoulun tiloissa ei tämän hetken tiedon valossa ole mahdollista lähivuosien aikana ilman tuntuvia investointeja. Mäntymäen koulun tilat ovat kokonaan perusopetuksen käytössä, ja lapsimäärä myös Mäntymäen koulussa on kasvava.

5. Tavoiteltu tilanne

Varhaiskasvatuspaikkojen riittävyyden oltua jo pitkään vaarassa on nyt viimeistään syytä tehdä kiireellisesti ratkaisuja, jotta pystytään vastaamaan varhaiskasvatuspaikkatarpeeseen ja sen kasvuun ja samalla miettiä myös pidemmän aikavälin ratkaisuja. Marraskuussa 2019 näytti siltä, että jo keväällä 2020 oltaisiin tilanteessa, jossa kaikille varhaiskasvatuspaikkaa hakeneille ei pystytäkään osoittamaan varhaiskasvatuspaikkaa. Näin olisi käynytkin, ellei koronatilanne olisi johtanut siihen, että osa vanhemmista päätti ottaa lapsensa koko loppukaudeksi eli kesään 2020 saakka kotihoitoon. Niiltä lapsilta vapautuneet paikat pystyttiin osoittamaan paikka tarvitseville lapsille. Jatkossa tilanteen ennakoitiin, varojen varaaminen, mahdollisten muutostöiden suunnitteleminen ja muut ratkaisut olisi hyvä saada hyvissä ajoin, jotta perheet voivat varhaiskasvatuspaikkaa hakiessaan suunnitella arkensa toimivaksi ja varautua mahdollisiin muutoksiin.

5.1 Kustannustehokkuus

Vuonna 2016 sivistystoimi muodosti 60% ja vuonna 2017 ja 2018 noin 50% kaupungin koko talousarviosta. Siten suuri vastuu kaupungin talouden tasapainosta on sivistystoimen harteilla. Tehostusta on onnistuttu tekemään, kuten alla olevasta kuviosta ilmenee, toisaalta palkkaratkaisut vuosina 2018 ja 2019 ovat taas lisänneet lapsikohtaisia kustannuksia. Edelleen jatkossa tuottavuuden kasvu ja tehostaminen sekä kestävä talous ovat tärkeitä ohjenuoria kaikessa toiminnassa.

Kuntalaskutushinnat 2011 - 2017

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
kokopäivähoito alle 3v	1 858	1 986	1978	1966	2117	1895	1814	
kokopäivähoito yli 3v	1 062	1 135	1130	1124	1210	1083	1036	
osapäivähoito alle 3v	1 858	1 986	1978	1966	2117	1895	1554	
osapäivähoito yli 3v	573	613	610	607	653	585	622	
erityistä tukea tarvitsevat lapset			2260			2166	2073	
ryhmäperhepäivähoito kokopäivä	700	2 576	1199	1615	1230	883	1851	
ryhmäperhepäivähoito osapäivä	378	1 473	648	872	664	477	925	
vuorohoito yli 3v				2652	2693	2649	3109	
vuorohoito alle 3v				2652	2693	2649	5441	

Henkilöstöresursseja voidaan käyttää tehokkaammin suurissa kuin pienissä yksiköissä. Suuremmissa yksiköissä tarvitaan suhteessa vähemmän avustavaa henkilöstöä. Kiinteistöjen tehokasta käyttöä tulee painottaa siten, että päiväkodeissa ja ryhmissä olevien vapaiden paikkojen määrä minimoidaan, koska

Kiinteistöt muodostavat suuren osan varhaiskasvatuksen kustannuksista. Uuden kunnallisen päiväkodin investointia ei kuitenkaan voida enää lykätä edellä mainittujen syiden vuoksi.

Varhaiskasvatuksen palveluverkostoa suunnitellessa on huomioitava lapsivaikutusten arviointi, päiväkotirakentamista koskevia ohjeistuksia sekä mm. paloturvallisuutta koskevia määräyksiä. Myös lasten, heidän vanhempiensa sekä henkilöstön toiveita on kuultava ja pyrittävä mahdollistamaan.

Kaupungilla on haasteita, jotka on huomioitava varhaiskasvatuksen palveluverkoston suunnittelun yhteydessä. Kiinteistöjen on vastattava odotettavissa olevaan lasten määrän lisääntymiseen, mikä suuruudeltaan on väestöennusteiden ristiriitaisuuksien valossa erittäin epäselvä. Tehtävien ratkaisujen on oltava taloudellisesti kestävä ja ennen kaikkea turvattava korkealaatuinen varhaiskasvatus, jonka keskiössä on lapsi ja selkeä, yksilöllinen ja turvallinen opintopolku. Päiväkotien olisi tarkoituksenmukaista sijoittaa niiden aiheuttaman suuren ajoneuvomäärän vuoksi pääkatujen varrella, jolloin liikenne ei ohjautu asutokaduille.

Koska paikkojen riittävyys on vaarantumassa jo alkavan toimintakauden aikana, kaupungin on tehtävä ratkaisuja paikkojen luomiseksi jo lyhyellä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä paikkatarve on noin 16 alle 3-vuotiaan lapsen paikkaa. Paikkoja pystytään luomaan lisää lyhyellä aikavälillä seuraavasti:

1. Yksityisen päiväkotitilauksen Ankkalammen vuokrasopimuksen päättäminen ja kunnallisen päiväkotiryhmän perustaminen vapautuvaan tilaan. Vuokrasopimuksella on kolmen kuukauden irtisanomisaika, joten irtisanomisen olisi tapahduttava marraskuun loppuun mennessä. Päiväkodissa oleville viidelle - kuudelle kauniailaiselle lapselle tarjottaisiin mahdollisuus jatkaa samassa tilassa. Espoota, jossa n 19 Ankkalammen lapsista asuu, tulisi varoittaa tulossa olevasta varhaiskasvatuspaikkatarpeesta. Ratkaisu tarjoaisi 12 alle 3-vuotiaiden lasten paikkaa. Kaupungintaloalueen suunnitelmien mukaan rakennus poistuu arviolta vuonna 2023 – 2025.
2. Paviljonkiratkaisu jollekin saatavilla olevalle tontille, kuten Asematie 17 tai Urheilutie 17. On epävarmaa, ehtikö ratkaisu toteutua niin lyhyellä aikataululla. Ratkaisu tarjoaisi onnistuessaan tarvittavan määrän tai jopa noin 24 alle 3-vuotiaan lapsen paikkaa. Myös alueita kuten Pohjoinen Heikelintie 12, jonka piha-alue soveltuisi erinomaisesti varhaiskasvatuksen käyttöön, Smedsin kenttä tai Maisteritien lä sijaitseva kenttä on tutkittu, mutta niitä tarvitaan muuhun maankäyttöön.

Pidemmällä aikavälillä on syytä varautua noin 60 suomenkielisen lisäpaikan tarpeeseen vuoteen 2028 mennessä. Jos samalla luovutaan Metsämajan päiväkodista, paikkatarve on suurempi, noin 100 paikkaa. Kaupungilla on omistuksessaan kiinteistö osoitteessa Lippajärventie 1, jossa on aiemmin toiminut vanhuspalvelutalo Villa Anemone. Villa Anemone on toiminut vanhuspalveluissa 20-paikkaisena hoivakotina muistisairaille. Villa Anemonessa on tarjottu sekä pitkäaikais- että lyhytaikaishoitoa. Toiminta päättyi vuonna 2018 (?), jonka jälkeen kiinteistö on ollut vuokrattuna Pelastakaa Lapset ry:lle, ja tilassa on toiminut erityislastenkoti Kaisla. Kaisla on ollut 7-paikkainen erityislastenkoti, jossa on hoidettu neuropsykiatrisesti sekä psykiatrisesti oireilevia 7 – 18 –vuotiaita lapsia. Vuokrasopimus päättyi vuoden 2021 lopussa, jonka jälkeen tilassa olisi mahdollista tehdä tarvittavia muutostöitä varhaiskasvatuksen tarpeita ajatellen, ja varhaiskasvatusyksikkö voisi avata toimintansa arviolta vuoden 2022 aikana. Yksikkö olisi toteutettavissa nopeammin kuin muut pitkän aikavälin ratkaisut ja se palvelisi erityisesti Kauniaisten pohjoisosaa, jossa lapsiperheitä asuu runsaasti.

5.2 Henkilöstövaikutukset

Suuremmissa varhaiskasvatusyksiköissä henkilöstöresurssit ovat kohdennettavissa tehokkaammin kuin pienessä. Avustavaa henkilökuntaa, kuten ruokapalvelutyöntekijöitä ja päiväkotiapulaisia tarvitaan vähemmän.

5.3 Vaikutukset käyttöasteeseen

Päiväkodiksi suunnitellussa tai muunnellussa kiinteistössä pystytään tarjoamaan monipuolista toimintaa. Joustavat tilaratkaisut, jotka mahdollistavat monipuolisen toiminnan, pystytään käyttöasteenkin kannalta hyödyntämään tehokkaammin kuin esim. Bergan ja Oasenin tilat, jotka pienen kokonsa ja esim. pienille lapsille soveltuvien wc-tilojen vähäisen määrän vuoksi ovat vaikeat hyödyntää tehokkaasti. Liikunta- ja ateljeetilat, vesileikkilat ja muut erilaiset pienryhmätilat mahdollistavat lapsiryhmän jakamisen pienryhmiin varhaiskasvatuspäivän aikana. Uusiin päiväkoteihin asennetaan tietoliikenteen mahdollistavat yhteydet, työ- ja hoitoaikojen sähköinen seuranta, mikä helpottaa henkilöstön työtä.

5.4 Toteutusaikataulu

Villa Anemonen muuttamiseksi varhaiskasvatukseen soveltuvaksi siten, että toiminta voitaisiin aloittaa mahdollisimman pian, rakenteellisten ja toiminnallisten muutostöiden suunnittelu olisi syytä aloittaa viipymättä. Talotekniikan tulisi toimia edellä mainituilla muutoksilla, lisäksi talon lämpö- ja äänieristys sekä teknilliset muutostarpeet (sähkö, vesi ja putket) pitäisi ottaa huomioon.

5.5 Miten sijainti soveltuu tarpeeseen

Villa Anemonen sijainti kaupungin rajalla ei ole ihanteellinen kaikkien kuntalaisten kannalta, mutta sijainti on rauhallinen ja luonnonläheinen ja hyvien liikenneyhteyksien varrella. Pysäköintitilaa on mahdollista järjestää riittävästi. Kauniaisten pohjoisosassa Venevalkamantien seudulla asuu runsaasti lapsiperheitä. Syksyllä 2020 Venevalkamantiellä, Venevalkamankujalla, Lippajärventiellä ja Vanhassa Tienhaarassa asuu 18 kunnallista varhaiskasvatusta käyttävää lasta. Näille perheille Villa Anemone olisi lähempänä kuin mikään muu kunnallinen päiväkotikoti. Monen vanhemman työmatka esim. Jorvin sairaalan tai kehä 3:n suuntaan kulkee myös läheltä Villa Anemonea.

Tila saattaisi sijaintinsa vuoksi soveltua ihanteellisesti vuorohoidon järjestämiseen, mitä selvitystä jatketaan myöhemmin.

6. Vaihtoehtoisten toimintamallien selvittäminen.

Kolme vaihtoehtoa

- 1) Kokonaan uuden päiväkodin suunnittelun käynnistäminen esim. paviljonkiratkaisuna käytettävissä olevalle tontille esim. Asematie 17
- 2) Ostopalveluna hankittava varhaiskasvatus esim. Espoossa sijaitsevilta yksityisiltä päiväkodeilta. Tämä ratkaisu todennäköisesti ei miellytä perheitä ja on epävarmaa, pystyisivätkö yksiköt Espoossa tarjoamaan paikkoja. Ratkaisu tarjoaisi onnistuessaan noin 8 alle 3-vuotiaan lapsen paikkaa.
- 3) Mikäli ruotsinkielisen esiopetuksen siirtyessä koulun yhteyteen nykyisistä ruotsinkielisistä päiväkodeista vapautuu paikkoja vastaava määrä, kuin lapsia siirtyy päiväkodeista koulun yhteyteen, va-

pautuviin tiloihin voitaisiin perustaa suomenkielisiä ryhmiä. Tämä ei ole toteutettavissa kuluvan eikä seuraavan toimintavuoden aikana, joten ratkaisu ei tarjoa välitöntä apua tilanteeseen.

6.1 Oman toiminnan vaihtoehtoiset mallit

Tilat on jo otettu täyteen käyttöön, ja myös hätäratkaisuja (Oasen) on jo käytettävissä. Enää ei löydy tiloja, johon toimintaa voisi laajentaa.

6.2 Toiminnan ulkoistaminen

Palvelusetelyksiköitten hyväksymistä jatketaan edelleen, mutta perheillä on halutessaan oikeus valita kunnallinen varhaiskasvatus. Toimintaa ei siten voi ulkoistaa määrättömästi. Koska Kauniaisissa ei juuri ole yksityistä varhaiskasvatusta eikä suomenkielisiä palvelusetelyksiköitä, perheet haluavat juuri kunnallisen varhaiskasvatuspaikan lapselleen.

7. Alustavat kustannuselvitykset

Tilat ovat olleet vuodesta 2003 ympärivuorokautisessa käytössä ja lähivuosina kiinteistössä olisi tehtävä pinta- sekä talotekniikan remontteja. Esimerkiksi keittiö, lattioiden pintamateriaalit ja lähes kaikki valaisimet ovat teknisen käyttöikänsä päässä. Tulevasta käytöstä riippuen korjausvelkaa on noin 100-300t€.

Käyttötarkoituksen muuttaminen päiväkodiksi sopisi kiinteistön elinkaaren vaiheeseen erittäin hyvin, koska remontti olisi muutenkin ajankohtainen.

Käyttötarkoituksen muutokseen esitetään kahta vaihtoehtoa:

VE 1 on ns. minimitaso:

- Asuntojen kevyet seinät puretaan, mutta wc-tilat säilytetään. Uudet väliseinät rakennetaan wc-tilojen ehdoilla. Rajoittaa uusia pohjaratkaisuja, mutta on mahdollinen toteuttaa.
- Keittiö uusitaan
- Sisäpiha remontoidaan ja varustetaan pk-käyttöön
- Sisäpihan aidat uusitaan
- Pintamateriaaleja ja talotekniikkaa uusitaan tarpeellisin osin

VE 2 on muuten sama, kuin VE 1, mutta siinä wc-tilat puretaan

- Tilaratkaisut voidaan suunnitella vapaammin
- WC-tilat voidaan suunnitella vapaammin pk-käyttöön soveltuviksi ja sopiviin paikkoihin
- Viemärit, vesijohdot, lattialämmitykset ja ilmanvaihto uusitaan wc-muutosten muutosten takia

Kiinteistössä on käyttämätön kellaritila, mihin ei ole kunnollista kulkureittiä. Kaupungilla on ollut pitkään akuutti tarve varastotiloista ja remontin yhteydessä kellaritiloja esitetään muutettavaksi varastotiloiksi.

Investointikustannukset

VE 1 Suppea peruskorjaus, missä nykyiset wc-tilat säilytetään	0,6-0,7 milj. € (alv 0 %)
VE 2 Peruskorjaus, missä myös wc-tilat uusitaan	0,9-1,0 milj. € (alv 0 %)

Kustannusarvioihin ei sisälly keittiölaitteet eikä irtaimisto vaan ne ovat käyttäjän erillishankintaa.

Optio (kellaritila muutetaan yhteiseksi varastotiloiksi)	50t€-100t € (alv 0 %)
--	-----------------------

Vertailuhintana todettakoon, että vastaavan kokoisen päiväkodin uudishinta on vuoden 2020 hintata-son mukaan noin 4,5 – 5,5 milj. € (alv 0). Hinta ei sisällä purku- ja tonttikustannuksia.

Vaihtoehtojen ilmoitettu kustannusennuste on karkea arvio, joka perustuu arvioituihin neliöhintoihin. Hankkeen kustannusennuste tarkentuu hankesuunnitteluvaiheessa, kun hankkeen laajuus ja tavoitelta-va laatutaso on määritelty.

Käyttötalousvaikutukset

Mikäli Villa Anemonen tilaratkaisut mahdollistavat Bergasta ja Oasenista luopumisen varhaiskasvatuk-sen käytössä, henkilöstöresurssienn kohdentaminen tehostuu. Siinä tilanteessa voidaan luopua yhdestä ruokapalveluvastaavasta sekä päiväkotiapulaisesta suhteessa lapsimäärään.

8. Vaihtoehtojen vertailu ja johtopäätös

Mikäli hyväksytään Villa Anemonen muuttaminen varhaiskasvatusyksiköksi, pystytään tarjoamaan kun-talaisille varhaiskasvatuspaikkoja lain edellytysten mukaisesti. Tila saattaisi soveltua myös vuorohoidon järjestämiseen, mitä selvitystä jatketaan myöhemmin. Käyttötalousvaikutuksiin viitaten hanke tehos-taisi toimintaa, mikäli samalla pystyttäisiin luopumaan väliaikaiseksi tarkoitetuista tiloista. Lisäksi uusi varhaiskasvatusyksikkö tarjoaisi maantieteellisesti kattavampaa varhaiskasvatuspalvelua, vaikka osa perheistä pitääkin väliaikaisten yksiköiden keskeistä sijaintia ihanteellisena.

Johtopäätös on, että Villa Anemoneen tulisi tehdä muutostyöt, jotka mahdollistavat kiinteistön käyt-tämisen varhaiskasvatusyksikkönä. Tämä edellyttää tehdä talotekniikkasaneerausta joka mahdollistaa muutoksia huonejakoon ja toimintoihin. Esim. wc-tiloihin ja ilmanvaihtoon tulee kiinnittää erityistä huomiota.